

Πρεσβ. Βασιλείου Κοκολάκη, ἐφημέριου Ἱ. Ν. Ὑψώσεως Τιμίου Σταυροῦ Χολαργοῦ, πατέρας καὶ ἐκπαιδευτικὸς Θεολόγος-Γλωσσολόγος Μέσης Ἐκπ/σεως.

ΣΧΟΛΙΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΥΘΑΙΡΕΤΗΣ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΩΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Ὡς βόμβα ἐν αἰθρία ἔπεσε στὰ σχολεῖα μας ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ θρησκευμάτων ἢ Ἐγκύκλιος περὶ τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ μυστηρίου τῆς ἐξομολογήσεως ἐντὸς τῶν σχολικῶν μονάδων .

Θὰ θέλαμε νὰ κάνουμε κάποιες παρατηρήσεις – ἐρωτήματα ἐπὶ τῶν ἐπιχειρημάτων πού ἐπικαλεῖται ἡ ἐγκύκλιος ὡς τίς αἰτίες αὐτῆς τῆς ἀπαγορεύσεως.

Ἐνῶ λοιπὸν ἀρχικῶς ἡ Ἐγκύκλιος δείχνει νὰ σέβεται τὸ ἐν λόγῳ μυστήριον καὶ δίνει τὴν ἐντύπωση πὼς γι'αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λόγῳ δέν θέλει νὰ ξεπέφτει τὸ Μυστήριον τῆς Ἐξομολογήσεως καὶ νὰ ὑποτιμᾶται στίς τάξεις τῶν σχολείων , στή συνέχεια ἀποδεικνύει τὸ ἐντελῶς ἀντίθετο.

Μᾶς τονίζει ἡ Ἐγκύκλιος ὅτι τὸ μυστήριον τῆς ἐξομολογήσεως προϋποθέτει διακριτικότητα , ἤρεμο περιβάλλον καὶ κατάλληλη ψυχικὴ προετοιμασία καθὼς καὶ τὴν ἐπιλογή καταλλήλου ἱερέως πού νὰ ἀνταποκρίνεται στίς ὑποκειμενικὲς πνευματικὲς ἀνάγκες τοῦ κάθε παιδιοῦ. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἄμεση προσβολή πρὸς τὸ πρόσωπο τοῦ ἱερέως , ἀφοῦ τοῦ καταλογίζει de facto πνευματικὴ καθυστέρηση , ἴσως καὶ διανοητικὴ, τὸ κείμενον ἀφήνει νὰ νοηθεῖ ὅτι ὅλες οἱ παραπάνω προϋποθέσεις ἐμμέσως πλὴν σαφῶς ἐκ προοιμίου εἶναι ἀνύπαρκτες στὰ σχολεῖα. Μοιάζει δηλ. νὰ ὑπονοεῖ ὅτι σ'αὐτὰ ἐπικρατοῦν ἡ ἀδιακρίσια, τὸ ταραγμένο περιβάλλον , ἡ ἀκατάλληλη ψυχικὴ προετοιμασία τῶν μαθητῶν γιὰ τὴ συμμετοχὴ τους ὅχι μόνο στὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας ἀλλὰ καὶ γενικότερα καὶ σὲ ἄλλες κοινωνικὲς ἐκδηλώσεις καθὼς τέλος καὶ ἀνικανότητα ἐπιλογῆς ἐκ μέρους τῶν Θεολόγων ἢ τῶν Διευθυντῶν τῶν καταλλήλων ἱερέων- ἐξομολόγων.

Μὲ ἄλλα λόγια τὸ κείμενον διακατέχεται ἀπὸ μίαν ἀπροκάλυπτην ὑποτίμησιν τῆς νοημοσύνης ὅλων τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ μίαν ἀπαξίωσιν τοῦ ὅλου ἐκπαιδευτικοῦ - παιδαγωγικοῦ ἔργου , μόχθου καὶ κόπου, ὡς τελείως ἀποτυχημένου.

Ἡ ἐγκύκλιος ἐπισημαίνει κατόπιν ὅτι «τὸ μυστήριον τῆς ἐξομολογήσεως δέν ἀποτελεῖ μέρος τῆς γνωστικῆς διαδικασίας».

Ψεύδεται ὅμως ἀσυστόλως διότι καὶ στή Β' Γυμνασίου οἱ μαθητὲς διδάσκονται τὴν παραβολὴν τοῦ ἀσώτου υἱοῦ πού ἂν μὴ τι ἄλλο ἀποτελεῖ τὴν κατ'ἐξοχὴν ἀφορμὴν διδασκαλίας τῆς ἀπαραιτήτου μετανοίας καὶ ἐξομολογήσεως γιὰ τὴν εἰσοδὸν μας στή Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ στήν Α' Λυκείου διδάσκονται ἀναλυτικότερα τὸ μυστήριον τῆς μετανοίας -

έξομολογήσεως, γιά τό πώς δηλαδή άκριβώς γίνεται και γιά το ποιά είναι ή βαδύτερη σημασία του.

Έκτός δέ αὐτῆς τῆς κακοπροαίρετης(;) αἰτίας τῆς ἀπαγορεύσεως, ἡ ἐγκύκλιος συνεχίζει και λείει ὅτι τό μυστήριο τῆς ἐξομολογήσεως δέν ὑπάγεται ὡς ξεχωριστή δραστηριότητα στό μάθημα τῶν θρησκευτικῶν . Ἄν ἔτσι ἔχουν τά πράγματα, δέν ἔρχεται αὐτό σέ ἀντίθεση μέ τό βιωματικό στοιχείο μέ τό ὅποιο θέλει ὁ κάθε εκπαιδευτικός νά ἐμπλουτίσει τό μάθημά του;

Δηλ. τό νά θέλει ὁ Θεολόγος νά βιώσουν οἱ μαθητές αὐτοπροαίρετα τό μυστήριο τῆς ἐξομολογήσεως δέν ἐντάσσεται μέσα στά πλαίσια τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν; Τά θρησκευτικά είναι μόνο θεωρία ἢ και βίωμα;

Ἐν προκειμένῳ μήπως θά πρέπει νά καταργηθοῦν τά ἐργαστήρια τῶν φυσικῶν και χημικῶν , οἱ εἰδικές αἰθουσες πληροφορικής ἢ μουσικῆς , τά σχεδιαστήρια τῶν καλλιτεχνικῶν , τά γυμναστήρια τῶν γυμναστῶν; Ὅλα αὐτά τελοῦνται ἐκτός τῶν σχολικῶν μονάδων; Ἡ μήπως κι'αὐτά πρέπει νά ἀπαγορευθοῦν διότι προκαλοῦν ἀναστάτωση μέ τή μετακίνηση ἀπό τάξη σέ τάξη ἀλλά και δαπάνες ἐξαιτίας τῆς φθορᾶς ἢ τῆς ἀπωλείας σχετικῶν ἀπαραιτήτων ὀργάνων;

Ἐπίσης τίθεται κι'ἄλλο ἕνα ἐρώτημα: Τά σχολεῖα πού μέ πολύ κόπο ἀναλαμβάνουν νά ἀνεβάσουν κάποια θεατρική παράσταση μέ τίς τόσες πρόβες και τίς παραπάνω ὤρες ἀπασχολήσεως τῶν μαθητῶν , μήπως θά πρέπει νά σταματήσουν αὐτή τήν προσπάθεια ἐπειδή στό γυμνάσιο τουλάχιστον δέν ὑπάρχει σχετικό μάθημα στό ὅποιο νά ὑπάγεται ἡ θεατρική παράσταση;

Ἐπιπλέον ἄλλου τύπου πολιτιστικές ἐκδηλώσεις (ἐπισκέψεις σέ μουσεῖα , σεμινάρια ἀπό δήμους γιά τήν ἀνακύκλωση , περιβαλλοντολογικές δραστηριότητες, παρακολούθηση θεατρικῶν ἢ κινηματογραφικῶν ἔργων ...θά πρέπει νά καταργηθοῦν ἀφοῦ - ὑποχρεωτικῶς ἐδῶ μάλιστα- μετέχουν ὅλοι οἱ μαθητές χωρίς τήν ἐκούσια και συνειδητή τους προσέλευση;

Ἀντιθέτως ποιός ἀπό τοῦς ἴδιους τοῦς μαθητές ὑποχρεώθηκε ποτέ νά προσέλθει στό μυστήριο τῆς ἐξομολογήσεως; Ὅλοι γνωρίζουμε πώς ὁ ἴδιος ὁ Χριστός εἶπε «ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν».

Ὅσοι περάσαμε ἀπό σχολεῖα ὅπου ἐτελεῖτο τό μυστήριο αὐτό ἢ ὅσοι εἴμαστε εκπαιδευτικοί και τελεῖται στό σχολεῖο μας τό μυστήριο τόσα χρόνια , οὐδέποτε πιεσθήκαμε ἢ πιέσαμε στή συμμετοχή πρὸς αὐτό ἀλλά οὔτε πανικός και ἀναστάτωση προκλήθηκε ποτέ στό ἡμερήσιο πρόγραμμα .

Στή συνέχεια ἡ ἐγκύκλιος λείει ὅτι δέν ὑπάρχει κατάλληλος χῶρος ἐξασφάλισης γαλήνης και ἐχεμυθείας . Ἐμεῖς θά ρωτούσαμε : πώς ὑπάρχει τέτοιος χῶρος γιά τοῦς σχολικούς συμβούλους - ψυχολόγους πού σημειωτέον δέν ἐντάσσονται σέ κάποιο γνωστικό ἀντικείμενο τοῦ σχολείου και κάποιες φορές μάλιστα κάθονται δίπλα στό μαθητή πού ἔχει τό πρόβλημα;

Νά προσθέσουμε ἀκόμη ὅτι ἡ ἀπαγόρευση αὐτή είναι ἀντιπαιδαγωγική ἐν σχέσει πρὸς τά σύγχρονα παιδαγωγικά δεδομένα πού ἐπιτάσσουν ἀνοιχτό σχολεῖο στήν κοινωνία. Ἄν θέλουμε τέτοιο σχολεῖο δέν θά πρέπει - ὅπως ἐξᾄλλου τό διδασκόμαστε στά πανεπιστήμια - νά καταφέρουμε νά ἀγαπήσουν οἱ μαθητές τό σχολεῖο μέσα ἀπό βιωματικές ἐμπειρίες; Σε αὐτό δέν ἀποσκοποῦν ὅλα τά ἐποπτικά μέσα (video, projector, slides); Σέ αὐτό δέν ἀποσκοποῦν ὅλες οἱ προτάσεις πρὸς τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ διαθεματικοῦ τρόπου προσεγγίσεως τῶν μαθημάτων; Τί πιό

δραστικά διαδεματικό μπορεί να συμβεί από τό σφιχταγκάλιασμα σχολείου - Έκκλησίας μέσα από τήν προσωπική έπαφή του Ιερέως μέ τόν μαθητή και έντός και έκτός του σχολείου;

Στήν τελευταία παράγραφο τής έγκυκλίου γίνεται λόγος για μιá άπλή ανακοίνωση του Διευθυντή προς τούς μαθητές για τό πότε τελείται τό μυστήριο τής έξομολογήσεως στήν ένορία τους.

Όμως, πρώτα άπ'όλα, είμαστε σίγουροι ότι θά τό ανακοινώσει -ιδιαιτέρως όταν ό Διευθυντής είναι άντιθέτου πνεύματος-και δεύτερον γιατί για όλες τίς παραπάνω πολιτιστικές δραστηριότητες δέν άρκούμαστε σε άπλές ανακοινώσεις αλλά ώδοουμε και πηγαίνουμε τούς ίδιους τούς μαθητές στον τόπο πού προγραμματίζουμε;

Νά σημειώσουμε ότι οί ίδιοι οί μαθητές μένουν μέ τίς καλύτερες βιωματικές έντυπώσεις από τό μυστήριο αυτό, κι έχουν νά τίς λένε και νά τίς ξαναλένε και αυτοί και οί γονείς τους.

Θερμή παράκληση άπευθύνουμε προς τό Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων ,πρός όλους τούς συναδέλφους εκπαιδευτικούς , προς τίς εκκλησιαστικές άρχές, νά συνευδοκήσουν στήν άρση τής άπαγορεύσεως.

Νά τονίσουμε τέλος ότι ή άπαγόρευση αυτή είναι και άντισυνταγματική διότι σύμφωνα μέ τό άρθρο 16 παρ. 2 του Συντάγματος σκοπός τής παιδείας είναι μεταξύ άλλων και ή άναπτυξη τής θρησκευτικής και έθνικης συνείδησης των παιδιών μας.

Έξάλλου και στό μήνυμα τής κ. Γιαννάκου για τήν ήμέρα των εκπαιδευτικών, ρητώς αναφέρεται ότι «ή άποστολή του εκπαιδευτικού δέν περιορίζεται στή μετάδοση γνώσεων και τήν επίλυση γνωστικού τύπου προβλημάτων. Άκόμη σημαντικότερη είναι ή συμβολή του στήν διάπλαση του χαρακτήρα και τήν διαπαιδαγώγηση του παιδιού και του έφήβου ...έτσι ώστε νά αντιμετώπισουν τά ένδεχόμενα έξωσχολικά τους προβλήματα...»

Πρέπει τέλος νά έπισημάνουμε ότι σύντομα θά «χτυπήσουμε τό κεφάλι μας» ή και χωρίς εισαγωγικά και δέν θά έχουμε τίποτε νά άπολογηθούμε όταν θά βλέπουμε στα σχολεία μας νά αύξάνονται τά κρούσματα σατανισμού , τρομοκρατίας και άνηθικότητας.

Όταν ή χάρη του Θεού φεύγει άπ'τά σχολεία τότε για ποιá παιδαγωγική μόρφωση μιλάμε, για ποιόν άνθρωπισμό χωρίς Χριστό, τόν Μέγα Διδάσκαλο και Παιδαγωγό κοπτόμαστε, για ποιό μέλλον των παιδιών μας ένδιαφερόμαστε ;